

**СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ
ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА**

Уже протягом століття різні аспекти естетичного виховання дошкільників досліджують психологи й педагоги (Т. Гіневська, Т. Доронова, Т. Єндовицька, О. Запорожець, О. Леонт'єв, Я. Неверович, С. Рубінштейн, Б. Теплова, Т. Якобсон).

Особливості розуміння дітьми змісту творів мистецтва досліджує Т. Вершиніна. На провідній ролі розвитку сприйняття краси в навколишньому житті та у творах мистецтва наголошував О. Запорожець. За висловом Л. Виготського, емоції, викликані мистецтвом, – це розумні емоції. Під впливом мистецьких творів формується та змінюється світогляд особистості, її ставлення до навколишнього світу, особливо в дитячому віці.

Дослідники (Н. Вершиніна, Н. Зубарева) стверджують, що дітям старшого дошкільного віку доступне розуміння змісту творів образотворчого мистецтва, сприйняття засобів виразності. Установлено (Г. Вишнева, Н. Кульчинська), що у старших дошкільників можна виховати естетичне сприйняття за допомогою впливу комплексу мистецтв. Дослідження І. Старкова свідчить про вплив декоративно-прикладного мистецтва на розвиток естетичних почуттів дошкільників. Живопис як засіб формування естетичних суджень розглядає С. Яковлев. У межах проблеми естетичного виховання дошкільників досліджувалося питання ознайомлення дітей з творами мистецтва (Н. Александрова, Н. Ветлугіна, М. Грібанова, Т. Казакова, В. Котляр, О. Радинова, Є. Фльоріна, Р. Чумічова та ін.).

Погоджуючись з думкою вчених (В. Котляр, Є. Фльоріної, Р. Чумічової) щодо провідної ролі педагога в естетичному вихованні дітей засобами мистецтва, вважаємо необхідним визначити педагогічні умови виховання у старших дошкільників естетичного сприйняття творів образотворчого мистецтва: використання синтезу мистецтв та поетапне ознайомлення дітей з творами мистецтва.

Спираючись на дослідження М. Бахтіна, можна говорити про „поліфонічність” сучасної культури. Окремі види художньої творчості не існують сьогодні ізольовано один від одного, що виражається не тільки в появі нових синтетичних видів мистецтва, але й інтегративності художнього мислення.

У сучасній системі мистецтв спостерігаються дві тенденції: тенденція синтезу – взаємозбагачення різних видів художньої практики й тенденція виокремлення різноманітних видів мистецтва. Розвиток художньої практики й естетичних потреб суспільства зумовлює синтез окремих видів мистецтв, кожен з яких не має синтетичного характеру. Дослідники (М. Герман, І. Покуліта, В. Скатерцинов) визначають три типи синтезу, кожен з яких об'єднує різні види художньої діяльності на основі визначеного виду мистецтва:

- синтез пластичних мистецтв (архітектура, образотворче мистецтво й декоративно-прикладне мистецтво);
- синтез серед видовищних мистецтв;
- синтез окремих пар мистецтв, пов'язаних з літературою: літератури та музики, літератури та образотворчого мистецтва.

При взаємодії видів мистецтва кожен з них робить у синтетичне ціле свій внесок, збагачує створюваний художній образ специфічними рисами.

Синтез мистецтв - це не механічне об'єднання окремих видів мистецтва, це – створення органічної художньої цілісності, якій притаманні нові якості, що їх не було в жодному з мистецтв до того, як вони ввійшли до нового цілого. Окремі види мистецтва створюють єдину цілісність і пристосовуються як один до одного, так і до синтетичного цілого. Синтез мистецтв реалізується в єдиному художньому образі або системі образів, об'єднаних єдністю стилю, задуму, виконання, але створених за законами різних видів мистецтва. Мистецтва не тільки взаємодіють – вони доповнюють одне одного, спільними зусиллями створюють досить повну картину світу (що не під силу кожному з них окремо). Окремі види мистецтва – це елементи єдиної системи, що знаходяться між собою у взаєминах і зв'язках; вони створюють єдність, цілісність, вони відокремлені один від одного, і в той же час взаємозалежні.

Таким чином, можна говорити про інтеграцію мистецтв. Вважаємо, що синтез художньої літератури, образотворчого мистецтва та музики, а отже, взаємозв'язок образотворчої діяльності та дитячої літератури буде сприяти більш глибокому емоційному переживанню образів літературного твору та подальшій їх передачі в образотворчій діяльності, емоційному сприйманні гармонії художнього твору, оволодінню умінням передавати літературний образ засобами образотворчого мистецтва.

УДК 373.29:82-96

Х.В.БАРНА, В.М.САФІУЛЛІН
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ В РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

На сьогоднішній час питання здійснення наступності між дошкільною та початковою ланками загальної освіти набули в педагогічній практиці особливої актуальності, а наступність розглядається як один із принципів неперервної освіти.

Чимало дослідників сьогодення (Л. Артемова, А. Богуш, О. Кононко, О. Проскура, О. Савченко та ін.) наголошують на наявних протиріччях в системі наступності роботи дошкільного навчального закладу та початкової ланки освіти. Так, учителі початкових класів бачать першокласника таким, що вміє читати, писати, рахувати, розв'язувати логічні задачі тощо. І хоча школа не має права, натомість для старших дошкільників часто влаштовують «тестування» та «перевірки знань» під час прийому до

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>